

1. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998 р., N 32.
2. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р.

ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО ПОЛОЖЕННЯ

Іванна СВІДНИЦЬКА

здобувач гр. Т – 31-20

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Надія РАЗУМОВСЬКА

старший викладач кафедри філософії та
педагогіки професійної підготовки

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Те або інше розуміння національної та етнічної ідентичності, ідентичності країни та її діаспори залежить від поняття нації. Ще М. Грушевський зазначав важливість дослідження тих спільнот, які в історичній ретроспекції забезпечували ідентичність і життєдіяльність народів. На його думку, в історіософії «... головна увага повинна бути перенесена з історії держави на історію народу, суспільності. Політичне, державне життя, розуміється, чинник важливий, але поряд нього існують інші чинники – економічний, культурний, що мають часом менше, часом більше значення від політичного, але в кожному разі не повинні лишатись в тіні поза ним» [1]. Тому можна стверджувати, що формування національної ідентичності – це процес самовизначення людини і у реальних, і у символічних конструктах етнічного та національного простору.

Національна самосвідомість - самовираження індивіда, усвідомлення своєї належності до деякої умовної спілки, в даному випадку розбираємо етнічну належність.

Формування української національної свідомості простягає свої корні ще з далекого минулого, де розкривається поняття “справжнього українця”. У різні історичні епохи під впливом економічних, політичних, духовних та соціальних чинників національна свідомість українців постійно відточувалася та обростала своїми специфічними ознаками. Кожна історична доба мала свій вплив на етно-національний код українця та українського народу. Цей код передавався з покоління до покоління нашими відомими нащадками для того, аби кожен із нас пам’ятав: ким він є, і розумів своє призначення перед власним народом, країною та самим собою. Традиційно початком українського національного відродження вважають вихід друком 1798 р. перших трьох частин «Енеїди» Івана Котляревського - поеми, якій судилася слава першого твору нової української літератури, твору, що засвідчив появу сучасної української літературної мови. Наразі ми досі змінюємо та додаємо свої диференційні риси в нашу ідентичність.

Український націоналізм — це світогляд, який передбачає існування української держави, що зберігає унікальну українську культуру, в міжнародній системі інших національних держав, кожна з яких має власну культурну унікальність.

Його суть найкраще виражена у гаслі ООН, яке вперше прозвучало ще у 1940 році: «Свобода народам! Свобода людині!»

На жаль, в умовах життя сучасного українського народу під впливом різноманітних причин самоідентичність переживає свій досить цікавий стан. Неможливо сказати, що кожен українець усвідомлює свою національну ідентичність, тому варто зауважити сучасну проблематику даного питання національної свідомості нашого народу.

Звісно, український націоналізм протягом своєї історії зазнавав змін, поєднувався з елементами інших ідеологій — ліберальними, соціалістичними, авторитарними, була навіть спроба комбінації із комунізмом.

Але головне — що він зберіг українську ідентичність протягом бурхливого ХХ століття. Зокрема від спроб знищити українців найпотужнішими імперськими проектами цього часу — советським та нацистським. Врешті саме український націоналізм разом з націоналізмами інших поневолених советами народів привів СРСР до краху.

Пробудження національної самосвідомості відбувається у дитячому віці під впливом сімейного середовища, друзів, знайомих, ровесників. Пізніше в цей процес включаються інші осередки соціалізації – дошкільні заклади, школа, вуз, позашкільні установи тощо. Формування самосвідомості відбувається через ідентифікацію себе як виокремленої групи у позиціонуванні до іншої.

Патріотизм – це важлива складова національної свідомості, яка поступово формується в людини з дитинства і залежить від культурної спадщини, мови, традицій та інших складових культури. У нашій країні, яка зазнала великих переворотів, патріотизм особливо важливий для збереження національної ідентичності та формування позитивної моральної, етичної та культурної свідомості. Українська молодь має велике значення у формуванні патріотичної позиції в суспільстві. Молодь повинна бути свідомою своєї історії та культури, бути вірною своїм національним ідеалам та брати участь у захисті прав своєї держави. У цьому процесі особливо важливу роль відіграє релігійна спільнота, зокрема православна молодь. Молодь України має можливість проявити свою патріотичну позицію на різних рівнях. Зокрема, вона може брати участь у різноманітних громадських заходах та акціях, які сприяють підтримці національних інтересів та захисту прав своєї держави.

Україна є найбільшою за територією країною в Європі з мовно, етнічно, культурно та релігійно неоднорідністю населення. Соціологічні дослідження фіксують у різні періоди домінування специфічних “кластерів” у різних

регіонів країни важливим для розуміння основ національної свідомості є статистика волевиявлення на хиткому положенні політичних епох: 91 % тих, хто взяв участь у референдумі 1 грудня 1991 р., проголосували за незалежність України, і ця частка значно перевищувала долю україномовних (65 % за переписом 1989 р.) і тих, хто усвідомлював себе українцем (відповідно 73 %). Великі політичні трансформації активізують та нагадують про самоусвідомлення населення зі спільнотою, зокрема анексія Криму РФ 2014 р. і військовий конфлікт на Донбасі спричинили сплеск національної-громадської ідентифікацій в Україні.

На превеликий жаль, у житті сучасного українця, а особливо молодого, відбувається період переосмислення та зміни життєвих цінностей, в якому все духовне, зокрема національна самоідентифікація, відкладаються на задній план, а першочерговими постають матеріальні блага та цінності. Це зумовлено сучасним станом речей у державній політиці, економіці та культурі. Актуальними є рядки неймовірного співака, поета та письменника Андрія Кузьменка:

“Щодня близько тисячі українців подають документи на еміграцію

Щодня близько п'ятисот українців ступають на чужу землю у пошуках кращого життя

З метою залишитись там

Ці люди відмовляються від своєї культури і своїх звичаїв, своєї віри

Більшість з них до кінця життя працює чорноробочими

Так і не діставши статусу громадянина чужої країни

А, можливо, їхня біда полягала в тому, що відповідь треба було шукати в собі

А не в підручнику географії

Ти сам собі країна

Зроби порядок в своїй голові”

Зараз ми продовжуємо боротьбу з країною-агресором, яка кардинально впливає на розвиток нашої національної свідомості. Це, напевно, одне з

небагатьох полотнищ, на фоні якого народ споріднюється і будить в собі національну свідомість і зараз. На жаль, досі залишаються люди, які підтримують чужу культуру своїм небажанням переходити на свої історично складені корні. За рік повномасштабного вторгнення досі залишаються індивіди, що вважають музику за політикою та всіма силами ізолується від всього українського. Лінь та недостача розуміння важливості мови грають на руку ворогу, хто б що не казав але «руській мір» закінчується там, де закінчується російська мова.

Дискусія щодо мовного питання України є актуальною з часів набуття нашої держави незалежності. Українська мова є виразом сутності українського народу, одним з головних засобів існування його духовності та розвитку його культури. Використання української мови в суспільному та державному житті не повинно звужуватись. Проблема функціонування української мови чомусь досі не зникає. Українська мова потрібна всім нам. Не можна жити такими собі напівсонними й байдужими до національних святинь безбатченками. Не можна забувати про всі ті жертви, які принесли на вівтар рідного слова справжні герої України - культурні й громадські діячі. Скільки життів покладено на те, щоб українське слово вільно звучало у Львові та Луганську, у Києві й Криму, в Одесі й Харкові! Скільки людей загинуло за нашу свободу і за те щоб ми могли вільно ходити і не соромитись нашої мови, щоб українська мова перестала ходити під клеймом “селянської”, щоб ми могли жити в світі, де ми можемо бути незалежними від чужої нам, небратської культури. Для остаточного вирішення мовної проблеми треба випускати якнайбільше україномовної преси, транслювати фільми з вітчизняним перекладом не тільки по телевізору, а й у кінотеатрах, розвивати українську естраду, тощо. І тоді до рідного слова потягнеться молодь усіх регіонів нашої держави, українську мову ми частіше будемо чути не лише в теленовинах, але й на вулицях, у транспорті, школах і вузах.

Українці — сильний народ, його не зламати та неможливо знищити. Часи змінюються, ситуація обов’язково мусить піти на покращення, але для

цього ніхто не повинен опускати руки, а навпаки - з усіх сил намагатись втриматись за свій ідеал майбутнього наших дітей, онуків, правнуків. Сьогодні такий час, коли ми повинні єднатись для єдиної мети під назвою — Україна. «Сила народу – в єдності».

Література

1. Грушевський, М. Звичайна схема «руської» історії й справи раціонального укладу історії східного слов'янства / М. Грушевський // Вивід прав України. – К., 1991. – С. 11.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, – 1997. – 376 с

РИТОРИКА НАСИЛЬСТВА: ВПЛИВ РИТОРИЧНИХ ПРИЙОМІВ НА РОЗВИТОК АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ. КОРОТКИЙ НАРИС

Валерія ТКАЧЕНКО

Аспірант

ХНУ ім. В.Н. Каразіна

кафедра теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада

Актуальність запропонованої роботи виходить з соціально-політичного стану України останніх дев'ять років. Дев'ять років країна знаходиться у стані війни. Дев'ять років пропаганди в країні агресора. Поки Україна захищалась, виходила з економічної кризи, будувала шлях в Європу та долала наслідки радянського минулого, по той бік кордону мовленнєво будувалась своя реальність.

Наче клубок з нитками, крок за кроком, пропаганда росії будувала для своїх громадян портрет українського народу, Америки та західного світу в